

וקראת לשבת עיונג

אלון תרני בפאכע באקדע וברסול פלאו

גליון מס' 617

פרשת וירא

י"ז בחשוון התשפ"ב

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ ציון בן רחל ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

עד כמה היה קשור רבינו לספריו, יעיד הסיפור הבא, אותו סיפר הראש"ל רבי יצחק יוסף שליט"א: "מעולם לא נסע מו"ר אבא לנופש או בתי מלון. פעם אחת, עת נבחר לכהן כרב הראשי לישראל והראשון לציון, הגיעה לביתנו מעטפה ממשרד הדתות, בה נכתב כי לכבוד הבחירה הם מעניקים למשפחתנו שבוע ימים בבית מלון בטבריה.

אחרי כזו הודעה חגיגית לא יכולנו לוותר, ואנו הילדים ידענו תמיד כי אם אנו רוצים 'להוציא' משהו מאבא זה רק אחרי סדרי הלימוד שלנו, כשהיה מלא סיפוק ושמחה, ולכן הגענו אליו בצהרים וביקשנו ממנו שהפעם לפחות יסכים שניסע לבית מלון, ולשמחתנו הרבה אכן הוא הסכים.

בשעה היעודה ניצבנו כולנו מתחת לבית. הגיעה מונית ולקחה את כולנו לטבריה. במלון קיבלנו שני חדרים, אבא לקח כמה ספרים וירד להתפלל מנחה בבית הכנסת שבמלון. כעבור חצי שעה אבא עולה חזרה לחדר, ואנו שומעים אותו מתקשר לנהג שלו, ומבקש ממנו שיסור לטבריה, שכן הוא מבקש לשוב לביתו. עבורנו, כילדים, השיחה לא בישרה טובות. ניסינו לדבר על ליבו, אך אבא היה גלוי לב ואמר לנו, 'חשבתי שאוכל להסתדר כאן לקחתי כמה ספרים כדי שיהיו עימי ללימוד, אבל אני מרגיש שאיני יכול להיפרד מהספרים שלי, ולכן כל עוד ולא תוכלו להביא לכאן שתי משאיות עם הספרייה שלי, אינני יכול להמשיך להישאר כאן'. ואכן באותו ערב כבר חזרנו לירושלים.

"לא אכחד", מטעים הראש"ל הגר"י יוסף שליט"א, "שעבורנו כילדים זה לא היה קל. אבל היה לנו מכאן שיעור אמיתי מה זה נקרא יהודי שמחובר לתורה, יהודי שהתורה זה סם החיים שלו פשוטו כמשמעו ולא יכול בלעדיהם אפילו שעה אחת.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

ילדים ראויים לתשומת לבנו!

שני אנשים עלו אל הרב לדין תורה. האחד במבט נחוש והחלטי, השני שפוף ונבוך.

התובע הציג את עמדתו: "בן מוכשר לי, כליל מעלות. אירסתיו בשעה טובה עם בתו של זה, וסיכמנו כמה אתן וכמה הוא יתן. קבענו מועד לחתונה, הכנתי את חלקי, והוא עדיין אינו מוכן. ביקש דחייה לחודש, והחודש היה לחודשיים. מועד החתונה חלף עבר, והתחייבותו אינה מתממשת. על כן, אחת מן השתיים: או שיפרע את חלקו, או שהאירוסין יוכרזו כמבוטלים ובני היא חפשי לנפשו!"

פנה הרב אל הנתבע השפוף, ושאל: "ומה בפריך?"

ענה בקול בוכים: "כשאירסתי את בתי אדם אמיד הייתי, שרוי בכבודו של עולם, הכסף היה כמונח בכיסי. אך בינתיים התרחשו ונחתו עלי אסונות בזה אחר זה: שריפה פרצה בחנותי וכלתה את סחורתי, עם פנקסי החובות. נותרתי חסר כל. מרוב צער חלתה אשתי ונפטרה ונותרתי גלמוד. עמל אני לשקם את העסק, לקחתי את הסחורות בהקפה, נטלתי חובות מרובים. ועתה, לא די באסונות אלו, עוד יופר השידוך, ואני אנה אני בא", ובכי עצור הרטיט את כתפיו...

שקט השתרר. אבי הבן השפיל את עיניו. נענה הרב ואמר: "רואה אני שאבי הבת נוקט אמצעים לשוב למעמדו, ובמהרה יעלה בידו לפרוע חובו. אני מציע שיחתום כאן, בפני, על סידרה של שטרות ויפרע התחייבותו לשיעורין – נקבע מועד מוסכם לנישואין, והכל יבוא על מקומו בשלום!"

אבי הבן הביע הסכמתו, והאור שב לרצד בעיני מחותנו. כתבו וחתמו, והרב קרא בשמחה: "מזל טוב!" לחיזוק הקשר המחודש הורה להביא משקה וכוסיות, ודחק במחותנים לשנות "לחיים". אבי הבת, שהתקוה שבה לפעם בו, התרגש והתפעם. תר בעיניו אחר כוס גדולה, מילאה על גדותיה, בירך והוריקה לגרונו באחת. העליזות פשטה בגיוו, והוא הושיט את ידו למלאות שוב כוסו...

ראה הרב להיכן הדברים נוטים, ומיהר להתערב, ואמר: "מעודי תמהתי, מדוע קוראים לשיכור מועד בשם 'שיכור כלוט'. הרי לוט לא היה השיכור הראשון שאיבד את עשתנותו. קדם לו נח שהתגולל באהלו, ומדוע מתייחסים אליו ביתר סלחנות מאשר ללוט?"

כך שאל הרב, והשיב: "עתה הוברר לי הדבר! את נח ניתן היה להבין: אדם בשנות השיבה, חיתן את כל ילדיו, העולם כולו שלו, התרווח והתבשם – יבושם לו. אבל אתה, לוט – את רכושך איבדת, אשתך נפטרה, בנותיך אינן נשואות, מה לך משתכר..."

כך אמר, ואבי הבת שמט ידו מכוסו...

כלפי מה הדברים אמורים?

השיכרות היא משל, אין כל הבדל כיצד שורפים את הזמן ומבלים אותו לריק. שב אדם מעבודת יומו ומבלה את הערב בקריאת עיתון, ביציאה מהבית לביילי וכדו', הרי זה היינו הך. לכאורה, זמנו הוא, יעשה בו כרצונו. אבל כשיש בבית ילדים רכים או נערים מתבגרים. שזקוקים הם להכוונת אב, לשיחת נפש עמו, להתעניינות בלימודם, לשעת לימוד בצוותא – אזי גדולה התביעה! ובאמת, ראויים הם ילדינו, שנקדיש להם את שעות הפנאי!

מטמונים מהפרשה הגיגים ומעשיות

"וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים וגו' (יה. ב.)

אומר רש"י והנה שלושה אנשים – אחד לבשר את שרה, אחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם, שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, ורפאל שריפא את אברהם הלך משם להציל את לוט, עכ"ל.

לכאורה הדבר קשה, וכי חסרים מלאכים בשמים, כדי להציל את לוט, עד ששליחות זו נמסרה לאותו מלאך (רפאל) שעשה כבר שליחות אחת וריפא את אברהם?

את השאלה הזו יישב רבי שלמה קלוגר זצ"ל, על פי מעשה שאירע לו, ומעשה שהיה כך היה:

כאשר עלה על כסא הרבנות ב"ברודי", נתכבד עוד באותו יום בסנדקאות. כשהגיע למקום הברית, ראה כי אבי הבן מוטל גוסס, רחמנא ליצול, ואנשים רבים הסובבים את מיטת החולה, ונרות דולקים בידם. מנהג היה ב"ברודי", כי במקרה כזה היו מעכבים את ברית המילה עד לאחר פטירתו של האב, כדי לקרוא לילד בשם אביו. אולם הגאון רבי שלמה, צוה מיד לכבות את הנרות ולהושיט לו את התינוק ולערוך את הברית. רבי שלמה ישב על כסא אליהו לסנדקאות, וכאשר רק הניחו את הילד על ברכיו, והמנוח לקח את סכין המילה בידו, ראו הסובבים שנשתנו פני הגוסס לטובה.

צוה הגאון להמתין מעט, והנה אט אט פקח החולה את עיניו והרים את ראשו. מיד צוה הרב להביא לו מים לרחוץ את ידיו, וברך ברכת: "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", ומיד עשו את המילה בשמחה ובצהלה רבה. מובן, כי כל העיר רעשה ותססה לשמע מופת זה.

אותה שעה אמר רבי שלמה קלוגר, כי הוא למד לנהוג כך מתוך דברי רש"י הנ"ל, שכן לכאורה קשה: וכי חסרים מלאכים בשמים כדי לשלוח מלאך מיוחד להציל את לוט, עד ששליחות זו נמסרה לאותו מלאך שבא לרפא את אברהם? אלא מסתבר, שזכותו של לוט לא היתה כה גדולה עד כדי לשלוח מלאך מיוחד להצלתו, ולפיכך חייב היה הדבר להתרחש בדרך אגב, על ידי מלאך שכבר נשלח בין כה וכה בשליחות לרפא את אברהם.

אף אני – אמר רבי שלמה קלוגר – חשבתי כך, מן הסתם הרי דנים עכשיו בשמים את אבי הבן, ואפשר שאין בידו מספיק זכויות, כדי לשלוח במיוחד את אליהו הנביא ולהחיש לו רפואה שלימה, לכך ציויתי למול חיש מהר את הילד, ואז כשיבוא אליהו לברית המילה, יביא רפואה שלמה לאב החולה!

עולים במעלות הגות, מחשבה ומוסר

"וירא וירץ לקראתם"

שח הגר"י זיברשטיין: הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל', סיפר שהזדמן לו ללכת פעם בסימטאותיה של העיירה ראדין עם רבו, הגאון רבי משה רוזנשטיין זצ"ל, שכיח כמשגיח בישיבתו של מרן ה'חפץ חיים'.

והנה הם עוברים ליד מסיבה של גויים, ושומעים שירה הבוקעת משם. בחורים נוספים שהלכו עם המשגיח, קיללו את המשוררים ההם, ותגובתו של הגר"מ רוזנשטיין לכך היתה, שהקללות הללו שלא במקומן.

הרי גם הגויים שיושבים במסיבה זו, הם ברואיו של השם יתברך, וכשהם נהנים מעולמם גורם הדבר נחת רוח להקב"ה, ואם כן מדוע אנחנו צריכים לקלל? ודומני, שיש לכך מקור בחז"ל האומרים, שעם ישראל מתפלל על הגשמים גם בשנת השמיטה. ולכאורה, בשנת השמיטה אין צורך בגשמים, שהרי השדות אינם מעובדים, ומדוע צריכים להתפלל על כך (ומדובר במצב שאין מחסור במים)? אלא שכיון שאנחנו מעוניינים להיטיב עם ברואי השם, הרי שהעם היהודי מתפלל שהגשמים יסייעו לגויים בעבודת האדמה שלהם, למרות שאנחנו לא זקוקים לכך בשנה זו. הניח את המטבעות שהעניקה לו אימו לקניית ממתקים, ב... קופת רבי מאיר בעל הנס. ואם האדם יודע בבירור שהכל מאיתו יתברך, קל לו יותר להעניק את הממון שבידו לצרכי צדקה, גם אם יהיה זה ילד קטן.

אימו של רבי צבי-פסח נתנה לו, לפני שהלך לחיידר, קצת כסף, על מנת שיקנה לו ממתקים ויטעים עליו את הלימוד. אבל הילד הקטן, שכבר בגיל כזה ניחן באמונה-רבתי בכוחה של הצדקה, הניח את המטבעות ב... קופת רבי מאיר בעל הנס, תוך שהוא מתפלל 'אלקא דמאיר ענני שאלמד תורה לשמה'. התמוזל עליו מזלו של רבי צבי פסח, שסיפרו את הדבר לרבי יצחק אלחנן. הגאון התפעל מאוד מהסיפור, ובירך ואמר שילד זה יצמח לגדול בתורה ויציא להוראה בעם ישראל, והברכה התקיימה במלואה.

סיפור נוסף הממחיש את ההטבה לבריות, הנעשית על ידי תלמידי חכמים, נסוב על הגאון רבי מרדכי צ'קנובסקי זצ"ל, שכיח בזמנו כרבה של ברזיל, וכאשר עלה ארצה היה רבו של בית הכנסת הגדול בבני ברק. מרן הגר"ש אלישיב העריכו מאד, וגם אני זכיתי לשמוע ממנו כמה שיעורים, ודבריו היו מתוקים מדבש. פעם, בהיותו בבית הכנסת הגדול ברחוב רבי עקיבא, הבחין הרב צ'קנובסקי בילד כבן 3-4 והנה הוא בוכה. ממרום מעמדו התורני, ניגש אליו הרב ושאל מדוע הוא בוכה. כשהבין שיתכן שהוריו של הילד אינם נמצאים כאן, וצריך להביאו לביתו, הרים אותו הגר"מ צ'קנובסקי על ידיו, ונשאו כך ברחוב, עד לביתו במעלה רחוב בן זכאי.

מי שמכיר את הדרך, יודע שמדובר במסלול לא קטן. יש לעבור קטע ברחוב רבי עקיבא, ולפנות לרחוב ירושלים, משם לבעלז, ומשם לבן זכאי, ולהמשיך לעלות עד אמצע הרחוב. למרות זאת, לא התחשב הרב במאומה, ונשא את הילד על ידיו עד לביתו. גם לבחור צעיר היתה זו משימה לא קלה, על אחת כמה וכמה לאדם מבוגר כמו הרב צ'קנובסקי.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א
מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

זכות קיום (ג)

כאשר ברורה לנו החשיבות, התחברנו לשורש הפנימי, לעומת

שבדבר, תהיה בנו, בסיעתא דשמיא, העוצמה לעמוד בעוז נגד כל הפיתויים גדו. כשהאמת ברורה לאדם, הוא מסוגל לעמוד נגד כל העולם. אבל כאשר הוא מסתפק אם דרכו אמיתית - הוא חסר חוט שדרה וכל אישיותו משדרת חוסר ביטחון עצמי. ילדים שמקבלים חינוך בצורה ברורה ועקבית, ילדים שחיים בתחושה עמוקה שזכינו ב"תורת אמת", ב"חיי עולם" - גאים בדרכם ושומחים להמשיך בה. אך ילדים שרואים חוסר בהירות בחינוך, ילדים שלא גדלו על עקרונות מוצקים, אין בהם חסינות והם מתקשים לעמוד נגד הפיתויים. נשים לב לתופעה מעניינת: אדם שאינו אורח מאכל מסוים, לא יאכל אותו גם אם כולם יאמרו לו שהוא טעים. הוא אינו מסוגל להכניס את המאכל לפיו, ואין זה משנה מה אומרים ומה חושבים האחרים. כמו בענייני הגוף, כך גם בענייני הנפש. אדם הבטוח בצדקת דרכו, אדם שהעיקרון הפונם אצלו כל כך עד שנעשה חלק מאישיותו ומתחושתו הטבעית, לא יושפע כלל מדעת הבריות. לעמידה על עקרונות יש השלכה גם על המעמד חברתי: רק אדם שיצוק

בדעותיו ובדרכו, מצליח בחברה. זה שמזוגזג ואינו עקרוני, לא מצליח למצוא חן. אנשים מעריכים ואוהבים את העומדים על דעותיהם בצורה עקבית. אדם הרוצה לרצות את כולם, משרד חוסר אמינות ומשיג את ההיפך בדיוק. מסופר על אדם שפנת חנות דגים ותלה בחזיתיה שלט: "כאן מוכרים דגים חיים". נכנס חברו לחנות ואמר: "איני מתעבר לך בעסקים, אבל לדעתי המילה 'כאן' משטלת מיותרת ממש; ברור לכולם שהחנות כאן, האם לדעתך יש מישהו שחושב שהחנות שם, והשלט כאן?!" שמע המוכר, הסכים ומיד מחק את המילה 'כאן'. למחרת עבר חבר נוסף והעיר: "לדעתי, אין צורך בכיתוב 'חיים' שעל השלט, ברור לכולנו שהדגים חיים; וכי מישהו מעלה בדעתו שאתה מוכר דגים מתים?!" עלה המוכר שוב על הסולם ומחק את המילה 'חיים'. ביום השלישי נכנס מכר והציע: "לדעתי, אין צורך לפרט ש'מוכרים' דגים; ברור שמוכרים, אלא מה, האם זו חלוקה?!" מידעונו עלה שוב על הסולם ומחק את ה'מוכרים'. אחר הצהריים נכנס שכן והביע פליאה על השלט שבו מילה אחת, 'דגים': "ברור לנו שאתה מוכר דגים, כל הרחוב מריח מדגים. לדעתי, אין צורך לפרט זאת." "תודה רבה!" השיב המוכר וכבר טיפס על הסולם ומחק את המילה 'דגים'. כך נשאר לו השלט מיותר, ללא שום כיתוב, ואז החליט המוכר על דעת עצמו להוריד את השלט הריק. מאז לא ידעו האנשים על קיומה של חנות הדגים. לא פלא שתוך זמן קצר היא נסגרה, למרבה הצער. כך נראה מי שרוצה למצוא חן בעיני כולם! כל מילה נוספת מיותרת...